

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ АМЕРИКИ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: BERGEN 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERGEN 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

В САН-ФРАНСИСКО ВИКІНЧИЛИ СТАТУТ МІЖНАРОДНОГО СВІТОВОГО СУДУ

Ще в квітні розпочато в Вашингтоні працю над новим статутом Світового Суду, що замінив би статут Міжнародного Суду в Газі. Ось ту працю докінчено в Сан-Франсиско. Статут уже готовий і буде проведений повному збори міжнародної конференції в Сан-Франсиско до затвердження. Як відомо, сама ідея такого Світового Суду вийшла з Америки. Такий суд був запропонований Америкою в Газі ще 1899 року, а створено його в 1920 році. Новий статут є того роду, що можна бути певним, що він буде прийнятий в Америці, себто, що конгрес дасть свою згоду на приступлення Злучених Держав до нового Світового Суду. Замітне те, що новий статут виключає такі „неутральні“ держави як Іспанія.

„МАЛІ ДЕРЖАВИ“ ДАЛІ НЕВДОВОЛЕНІ З ВЕТА.

Помилувся той, хто думав би, що справа вета, що прислугувало п'ятьом потугам в новій міжнародній організації для забезпечення світового миру, вже остаточно покладена. Так не є, бо „малі держави“, а є їх 45, далі виявляють своє негоднання з цього права, яке присвоюють собі великі потуги. Якщо ті „малі держави“ вкінці дадуть на це згоду, щоб не розбивати конференції, то тільки тому, що надіються, що пізніше зайдуть зміни і те вето буде зложено. „Малі держави“ хочуть тепер добитись хоч того, щоб мати заповнення, що їм буде дана можливість в новій Лізі ще раз не вето заатакувати й есентуально змінити щодо цього статут Ліги. Лорд Галіфакс, британський посол у Вашингтоні, запевняв „малі держави“, що вони зможуть перевести дискусію цілком певно перед Радою Безпечки.

ЗА ПІДВИШКУ ПЛАТНІ ЧЛЕНІВ КОНГРЕСУ.

Президент Труман заявив в листі до спікера Рейборна за підвищення платні конгресменам і сенаторам. Наразі, пише президент, треба підняти платню на 15%, згідно з „Литл Стіл“ формулою, але назагал ці платні треба підняти з суми \$10,000 на найменше \$15,000. Властиво президент є за підвищення від \$15,000 до \$25,000. Каже, що як тільки йому пропозиції до підпису законопроект на таку підвишку платні, то він її зараз підписав би.

ЗА 10-ПРОЦЕНТОВУ ПОДАТКОВУ ЗНИЖКУ.

„Ди Меншенел Асошієшен оф Менюфактурерс“ домагається податкової знижки від особисто-доходового податку в 1946 році на 10%.

ПРОТИ ВИБОРЧОГО ПОДАТКУ.

В палаті репрезентантів у Вашингтоні перейшов законопроект в справі зняття виборчого податку при федеральних виборах. Такого податку вимагають ще в Америці полудневі стейти. Усіх таких стейтів є сім. Законопроект відійде тепер до сенату, де останніми роками вже двічі провалилися інші проекти такого самого змісту. В палаті репрезентантів було 251 голосів за прийняття цього законопроекту, а проти цього було 105 голосів. Після партійності: 113 республіканців і 118 демократів за прийняття, а 83 демократи і 19 республіканців проти.

СУЛЬФА ЗА РЕЦЕПТОЮ.

Ньюйоркський „Борд оф Гелт“ повзав рішення, яким змінено Санітарний Кодекс у тому напрямі, що наказано продавати в аптеках лік сульфю без лікарської рецепти. Вимагатимуть „прескрипшен“ від лікаря тому, що сульфю, що є знаменитим новим ліком, може рівночасно і дуже пошкодити, як хто не знає, як з тим ліком обходитись, себто на що, як і коли вживати.

СКВИТУВАВ \$200,000 СУМОЮ \$4,000.

Американські газети розголошили історію з сином бувшого президента Рузвельта, Еліотом Рузвельтом, що був позичив в Джана Гартфорда, президента Грейт Атлантик-енд Пасифік Ті компанії, \$200,000, а потім вирівняв той довг сумою \$4,000. Вийшло це наверх мабуть в такий спосіб, що Джан Гартфорд подав той довг у своїм податковому оголошенню за 1942 рік як „кепський довг“. Еліот Рузвельт, як подають, позичив ті гроші, щоб побільшити свої уділи в радіових підприємствах. А Джан Гартфорд поживив під впливом дорад бувшого конгресмена Сіро-віча з Нью-Йорку, приятеля родини Рузвельтів. В 1942 році родина Рузвельтів заявила, що хотіла вирівняти той довг. Його покладено вдоволяючо для обидвох сторін сумою \$4,000. Часописи не могли дістати покищо ближчих пояснень від Еліота Рузвельта, а Джан Гартфорд подав, що все це є правдою, але жалував, що ту справу тепер розголошено.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,

чому не користати з оголошень знаменитих нагод для зарплати, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі“?

Антін Глинка перевибраний послом до канадського парламенту великою більшістю голосів

„Свобода“ одержала телеграму з Едмонтону (Канада) під часопису „Українські Вісти“, в якій повідомляється американських українців, що Антін Глинка, кандидат на поновний вибір на посла до парламенту в Оттаві з округу Вегривіла в Альберті, зібрав вибраний послом більшістю двох тисяч голосів.

Посол Антін Глинка, коли кандидував перший раз, виїшов більшістю кількох соток голосів. Видно, що його популярність сильно зросла, коли не вважаючи на надзвичайно завзяту кампанію комуністів, звернену проти його особи, як те, що мав проти себе поважного і шанованого контр-кандидата з англо-саксонського походження, він виїшов такою поважною більшістю, яка в тому окрузі є дуже великою.

Посол Глинка був в канадській парламенті одиноким послом з українського роду. За короткий час здобув собі в парламенті загальну симпатію за свою солідність, розвагу та ідейність. Загально відомі його промови в обороні інтересів фермерів, а зокрема ті, що були виголошені в обороні права українського народу в Європі на вільне і самостійне життя. Саме за ту останню працю найбільше ненавиділи його комуністи. Зате цінили його інші канадійці, а особливо канадські українці, а з ними теж і українці по цілому світі.

КОМУНІСТИ ВЗИВАЮТЬ „АМЕРИКАНСЬКИЙ НАРІД“ ДО ПРОТЕСТІВ

„Дейлі Воркер“, офіційний орган американських комуністів, звернувся до „американського народу“ з закликом слати негайно протести до президента Трумана за те, що Федеральне Бюро Інвестицій (Еф Бі Ай) арештувало шістьох осіб під замітом шпionажі. Іра Брандлер, лідер комуністів, називає ці арешти „ділом реакційних сил“, до яких зараховує Джексона С. Гру, що виконує обов'язки секретаря стейту, та Ж. Едгара Гувера, голову Еф Бі Ай. Сам „Дейлі Воркер“ називає ці арешти „Атакою на демократію“, бо такій є заголовок статті. Цікаве тут те, що як Гувер не є „сторожем цивільних свобод американського народу“, а тепер пише, що Гувер вже не є „сторожем цивільних свобод американського народу“.

НІМЕЦЬКІ ГАЗЕТИ В АМЕРИЦІ АТАКУЮТЬ „ОБЄДНАННЯ АЛІАНТІВ“

„Нью-Йорк Ворлд Телеграм“ звертає увагу, що німецькі газети в Америці зачали атакувати „аліантський фронт“, що є об'єднаний супроти Німеччини. Пишуть, що тепер не іде про те, щоб Німеччина стала сильною, а про те, щоб не впала занадто. Критикують аліантську окупацію Німеччини і кажуть, що вона спричинила там хаос. Найбільше критикують Росію. Навіть кажуть, що „Гітлер є в Москві“.

Пробують нарешті поладити польський спір

Комітет представників урядів заграничних справ трьох потуг, уповноважений конференцією в Ялті виробити на спілку з тимчасовим польським урядом і польськими демократичними провідниками-плян реорганізації польського уряду, остаточно згодився на особи, що мають бути запрошені на таку конференцію. Мають у тих нарадах узяти участь: представники польського тимчасового уряду, якими той встановив: Болеслава Берута, Едварда Осубку-Моравського, Владислава Ковальського та Владислава Гомульського; демократичні провідники з Польщі: Вінценти Вітос, Зигмунт Жулавський, Станіслав Кутнеба, Адам Кшижановський та Генрик Колодзейський; та демократичні провідники за границею: Станіслав Міколайчик, Ян Станьчик та Юліан Жаківський. Всіх цих людей запрошено на конференцію до Москви на 15. червня.

Листа замітна не тільки особами й партіями запрошених, але й відкритістю осіб і партій. Замітно, що не запрошено на теперішнього начальника польського уряду в Лондоні, соціаліста Аришневського, який певно через те піде проти конференції протест.

Рушення польського спору з метової точки приписують загально Гаріови Гопкинсові, особистому висланникови президента Трумана до прем'єра Сталіна. Ходять чутки, що Гопкинс добився теж випущення на волю 15 діячів, що були арештовані советським урядом під закликом диверсійної акції проти Червоної Армії, мовляв, не добився Гопкинс звільнення генерала Окулінького.

КОНФЕРЕНЦІЯ ТРЬОХ ПОТУГ БУДЕ ВСЕЩЕ ТАЙНА

За чутками з Лондону, конференція Америки, Британії й Советського Союзу відбудеться в близькій будучності. Місце й час буде все ще тайною, і преса довідається з неї тільки те, що самі учасники конференції їй подадуть.

ПАПА ПРО СВОЇ ЗАХОДИ НЕ ДОПУСТИТИ ДО ВІЙНИ

Ватикан видав брошуру на 18 сторінок про заходи папи XII. проти приступлення Італії до війни. Сказано в книжечці, що папа заявив був Мусоліні, що він не погодиться на зміну свого становища до приступлення Італії до війни навіть тоді, якби Мусоліні за це його запроторив до концентраційного табору.

ЧОРЧИЛ ЗАПЕРЕЧУЄ ЗГОДУ З ВІШІМ

Чорчил заявив у британському парламенті, що заява маршала Петена, що його уряд у Віші він перемовини з Британією за дальше ведення війни проти Німеччини, не відповідають правді. Мовляв, ці перемовини розбилися на ніч, бо німці занадто панували над Петеном.

БОМБЕР, ЯКОГО ЯПОНЦІ НЕ МОЖУТЬ ВИПРОДУКУВАТИ. — Ось таким бомбером є той Громен Ф7Ф Тайгеркет, якого вживає тепер при бомбардуваннях американська моринарня на Пасифіку. Він може летіти 425 миль на годину і везти з собою дві тони бомб. Японці пробують на всі способи збудувати подібний бомбовоз, але це їм не вдається.

АМЕРИКАНЦІ РОЗБИЛИ ОСТАННЮ ЛІНІЮ ОБОРОНИ НА ОКИНАВІ

Остання оборонна лінія японців на острові Окінаві вже прорвана в кількох пунктах і американські війська впер заняті вибиванням останків японських військ, що обороняють найдалі на полудне висунений кінець острова. Американські піхотинці вдерлися ніччю на наспі Яею по ливах у самій середині лінії й з тої точки пішли проти обох крил ворожої лінії.

ЯПОНЦІ НЕ ПРИЙМАЮТЬ ПРОПОЗИЦІЇ ЗДАЧІ.

Пропозицію здачі останків військ, пропонує японцям генералом Саймоном Боліваром Бокнером, командантом Десятої Армії, японці видимо не прийняли. На основі пропозиції вони мали на знак згоди вивісити білий прапор в означений місяць до означеної години, а саме до 6. години вечором у понеділок. Коло 6. години американська команда вислала спеціальні літаки шукати прапора здачі, а коли їх ніде не було, 15 хвилин по 6. годині почато наново загальну стрілянину по японських позиціях.

ВЕЛИКІ ЛЕТУНСЬКІ ВТРАТИ ВОРОГА.

За звідомленням американського уряду, Японія втратила від 18. березня принаймні 4,072 літаки.

Як великі це втрати, видно з того, що навіть Америка ледво чи встила би витворити за місяць стільки літаків, кілько Японія продуктивно певно багато слабша, за місяць утратила. Видно, що Японія понесе фатальну поразку в повітрі.

Американський уряд признав одночасно, що він мав поважні втрати в воєнних кораблях останніми часами. Адмірал Нимиц доніс, що японці ушкодили 45 кораблів, у тому числі два більші.

НОВА ОФЕНЗИВА НА ПІВНІЧНИЙ ЛЮСОНІ.

Американські війська почали в понеділок знову наступ у північно-східній частині головного фідіпінського острова Люсону. Здається це буде останній бій на Філіппінах. Головний бій іде долиною ріки Кагаяну, де американські війська розбили ворога за один день сім повзів.

ОСТРОВИ МАРІЯНАС ЦЕНТРОМ БОМБОВИКІВ.

Для кращого ведення операцій проти Японії перенесено суперфортеці „Бі-29“ з баз у Китаю й Індії на острови Маріанас на Тихому океані.

150 бомберів відбуло подорож 3,600 миль без найменшої втрати. Пілоти раді цьому пересуєнню бази.

УРЯД ЯПОНІЇ МАЄ НАДЗВИЧАЙНУ ВЛАДУ.

Палата панів японського парламенту без довшої дебати ухвалила пропозиції прем. Сузікум про проект про надання японському уряду надзвичайних воєнних прав, що рівняються просто скасуванням законодавчої влади парламенту. На домагання палати панів уряд признав комітетові палати послів тільки право перегляду декретів, що їх збереться вдатти кабінет міністрів.

ТІЛЬКИ ШІСТЬ СУБМАРИН ШЕ НЕ НАЙДЕНО.

Департамент флоту в Вашингтоні переконаний, що він знає, де ділися всі ворожі підводні човни, за винятком 4 до 6. Він знає, кільки здалося, кільки затопилися самі, а кільки були затоплені Аліантами. Невідома доля тільки 6 кораблів, що вчас здачі Німеччини знаходилися на патрульній службі. Американський уряд не має певного доказу, що їх затоплено або що вони затопилися самі. Правдоподібно, ці Можливо, що залогі цих човнів затопили їх десь при березі неутральної країни й дісталися непомітно на сушу тих країн.

БРИТАНЦІ ВИТАЮТЬ АЙЗЕНГОВЕРА.

Серед помни й паради Лондон надав генералови Айзенгерови найбільші почести, а потім прийняв його на чаю в королівській палаті король Юрій. Під час прийняття в історичній Гілдгали АйзенгOVERA витали як генія, що кермував аліантськими арміями до перемоги над фашизмом. Відповідаючи на привітання, генерал заявив за чесний мир. У розмові з представниками преси він підніс вугу вільної преси.

ЗРІСТ БРАТАННЯ В НІМЕЧЧИНІ.

За розслідами американських кореспондентів, заборона братання аліантських військ з цивільним населенням Німеччини шанується хіба ломанням заборони. По селах американські воляки братаються з німцями зовсім відкрито, по містах більше скрито. Проти заборони братання стоять однодушно всі воляки: американські, британські й канадські. Вони вважають заборону карою не тільки для німців, але й для аліантських воляків. Кари за братання його зовсім не здержують; часто воляк, вислухавши вістки про суд над іншим воляком, що поламав заборону, зараз самий вибирається на заборонену стрічу з німецькою дівчиною.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BYrant 9-0582

ПЕРЕПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокі числа три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Часо в суботу (з англійською частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На шість місяців	\$1.50	Six months	\$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 348, JERSEY CITY, N. J.

КАНАДІЙСЬКІ ВИБОРИ

Кожні повсякденні вибори звертають на себе широкую увагу, далеко поза межами краю, в котрім вони відбуваються. Діється це тому, бо люди відчувають, що в усіх краях по-різному, котрі нашілися в тому самому положенню, правдоподібно проявляються такі самі процеси, а тим самим те, що діється в однім краю, може послужити вказівкою для того, що пізніше станеться в іншому.

З тої причини в Злучених Державах люди цікавляться виборами в Франції, Британії й Канаді. Вислід виборів у Франції вважають показником настроїв в Європі, вислід виборів у Канаді показником виборів у Британії, а вибори в Британії правдоподібно заповіддю того, що станеться, або принаймні може статися, незадовго в Злучених Державах. З тої причини вислід понедількових виборів до домінантного парламенту в Канаді найшов собі місце між новинками на перших сторонах великих американських часописів.

З цих вісток покино видно, що дотеперішній канадський уряд прем'єра Меккензі Кінга, що вийшов з Ліберальної Партії, удержав свою більшість проти опозиції з боку Прогресивно Консервативної Партії та Соціалістичної Кооперативної Федерації ("Ес-ес-ер-ів"). Опозиція остріювала Ліберальну Партію з протилежних боків: консерватисти за те, що Кінг не прийняв загальної військової конскрипції, а "ес-ес-ер-и" за консервативність суспільної програми. Не дивлячися на те в Америці багато обсерваторів пояснює вибори як заповідь перемоги для консервативних течій при наступних виборах у найближчому майбутньому. В той спосіб пояснюють вони теж правдоподібно перемогу Чорчила при наближених виборах у Британії.

Та реалістичний розгляд суспільної політики уряду прем'єра Кінга показує, що його зовсім не можна вважати таким консервативним, якими є наприклад багато конгресменів і сенаторів з Республіканської Партії або майже всі конгресмени й сенатори з Демократичної Партії південних стейтів. Цей нібито консервативний уряд Кінга перевів у канадиськім парламенті ухвалення такого поступового суспільного закону, яким є закон про "бейбі бонус", на основі котрого всі незаможні родичі дітей понижче 16 літ мають діставати державну допомогу видиму в цілі належного виживлення підрастаючого населення. Цей один приклад показує, що те, що деінде називається консервативним, в Америці вважається радикальним, соціалістичним, а може й комуністичним. І це може послужити остерогою для Америки, що коли вона буде йти тільки за назвами, а не буде слідувати по суті за тим, що діється в світі, вона незадовго останеться під суспільним і ідеологічним зглядом островом у світовому океані.

Ратуйте! Благають нас

Тих кілька слів, що їх переслав через Американський Червоний Хрест з Швейцарії до нас, американських українців, а які були подані в вчорашньому числі "Свободи", повинні тронуть нас так, щоб не було ні одної церкви, ні одної громади, ні одної організації й ні одної особи, яка не поспішила негайно з жертвою і не почала відразу помагати організувати всієї допомогую організації на великанські розміри. Бо саме такої акції треба, якщо маємо показатися людьми, що хочемо врятувати хоч якусь маленьку частину наших рідних братів і сестер, чи хоч їх нещасних дітей.

Отже мільйони українських жертв війни є в крайній нужді, в хоробах. Це стверджують, як бачимо, свої й чужі. Це стверджують американські добродійні установи, що нам кажуть, що очі тих нещасних звернені на Америку. На своїх американських братів і сестер, як одиноких, що це їх зможуть вповні відчувати і зрозуміти і мати над ними милосердя.

Отже самі американські добродійні організації, що по змозі їх ратують, просять нас прихилитися до благодійного голосу нещасних людей і організувати якнайбільше поміч.

Та чи треба нам аж людей з не-українського роду, щоб зрушити наше сумління? Чи ті катівські голоси комуністичних вирождів чи їхніх попіхачів, що курсують між нами і відхиляють наше серце від допомоги тим нещасним можуть навіть у таку пору захитати нашим здоровим розумом, сумлінням і серцем, а тим са-

мим не дати розвинути наші допомогую акції на ті величезні розміри, які колючі?

Таке годі навіть припустити. Таке є неможливе! Це ми знаємо.

І тому закликаємо і з свого боку наших читачів, наших Союзців, як і ціле наше громадянство до жертвенності, і то до негайної жертвенності. І не тільки, що дає доларя, щоб збутися! Не таке тепер нещастя, що його можна обійти доларом. Тут треба величезної жертвенності. Тому не тисяч, а соток тисяч нам треба. І то зараз!

Американський уряд дав нам дозвіл зібрати тимчасово триста тисяч доларів. А нема потреби домагатися наразі дозволу на більшу суму, коли це тяжко знайти між американськими українцями кілька соток таких одиниць, що жертвували б одноразово по сто доларів... Щойно є кількадесяті таких одиниць! Віримо, що так здале не буде. Віримо, що наші люди оту справу передумають, взьмуть її собі до голови і серця і так поспішають з жертвами. Ті гроші, що їх зложили до сієї столітньої жертводавці до "Свободи" вже пішли до А. Д. Комітету, звідки вони вже пішли на ратуюнок нещасних українських жертв війни. Хотіла б "Свобода" далі слати, а нема що. Каса філіяльного дельфійського Українсько-Американського Допомогового Комітету теж порожня, бо все, що приходить, відходить на допомогу.

Тому ждемо на нові жертви. Шліть їх!

Яке має бути наше відношення до Росії?

Нормен Енджел (Norman Angell), британець з роду, а житий з Америкою, знавець європейських та світових політичних відносин, є добре відомий в Америці ще як лектор й промовець, а в цілому світі як той, що зібрав нагороджений славою нагородою Нобля за свою працю і писання, спрямовані до світового замирення.

Коли отже того роду людина забирає голос у справі, що треба західним демократіям робити, щоб разом з Росією вдержати в світі мир, то це такий голос, що його вартує почути і взяти під розвагу. Зокрема треба це розважити американцям і англійцям, бо до них відноситься цей голос у першу чергу.

"Яка є наша російська політика?" — це заголовок статті, що її помістив Норман Енджел в тижневику "Нью Лідер". Бо від тої політики, підкреслює Енджел, залежатиме, чи буде

третя світова війна, чи може властиво нам її оминати.

Як бачимо, питання надзвичайно важке. Коли західні демократії мають разом жити і співпрацювати з Росією, то як їм віднести до російської експансії; погодитись з нею, заохочувати Росію до ще даліших посягань, чи спротивлятися тій експансії? Отсе є та проблема, яку треба Америці вже тепер розв'язати. Бо Нормен Енджел є тої думки, що тепер така пора, що не тільки треба розглядати ось такі проблеми, але треба мати і в нас ясну відповідь, або, іншими словами, треба знати, яку нам повести політику супроти Росії.

Потурив би Росії у всьому, якщо б тим відвернув третю світову війну.

Розбираючи ось такі питання, каже Енджел, треба мати на увазі деякі речі. Спершу те, що нова генерація може по-

тяти стрімголов у третю світову війну, як наша генерація полетіла в другу. Та друга світова війна залишила нам вже тепер відстрашуючий образ руїни людської цивілізації й культури. Третя війна, каже Енджел, з удосконалими "роботами" і тим подібним модерним воєнним знаряддям, готова принести такі кінець людській цивілізації. Нова війна принесе обов'язково навіть тому, що її виграв, дасть обмеження різним людським свободам, як їх принесла світова друга і перша світова війна. Земля буде залита кров'ю, але та пролята кров не принесе людству свободи. І вже те повинно нас остерегти перед небезпекю нової війни. Значить, що якщо б потурання російській експансії в Європі й Азії могло забезпечити людству мир, то, каже Енджел, і це не було б зависокою ціною за такий мир. Але коли так маємо статися, то і в такому випадку треба вже тепер ясно здати собі з цього справу і відповідно до цього поступати. Інакше — як у випадку другої світової війни — ми можемо зрозуміти таке положення запізніло, а тим самим і не зоглянемося, як уже вибухне третя світова війна. Тільки ще є та одна біда, що люди, що виховані цілими поколіннями в дусі національної й політичної свободи не так легко погоджуються з тим, щоб вично потурити агресії і експанзіям, що питомі тоталітарним системам. Тому і це треба брати під увагу!

Мовчати і догоджувати — не ратуючи!

Нормен Енджел є за мир за всяку ціну. Він каже, що коли був певний, що мовчанка, супроти того всього, як потурпає Росія, вдержить мир у світі, а прилюдна дискусія тому мирови загрожує, то він був би за мовчанку. Та каже Енджел, досвід останніх 25 років з різними диктаторами показує, що мовчанка і догода диктаторам довели якраз до такої ситуації, яку демократії хотіли докінчити оминати.

І так, Ллойд Джордж признає, що першу світову війну можна було оминати, якщо б Аліянті були заздалегідь сказали Німеччині, що її жде, якщо вона спричинить війну. Бо тоді, заявив Ллойд Джордж, Німеччина ніколи не була б відважилася на війну, знаючи, що матиме проти себе не тільки Францію, але й Англію, Америку, британські домії та інші держави. Та тому, що в Німеччині не було такого державного мужа, щоб це добачив, а в Америці такого, що був би сказав отверго Німеччині, що Америка піде проти неї, прийшло вкінці до першої світової війни.

До певної міри те саме повторилося, як прийшло до другої світової війни з Німеччиною і Японією. Аліянті вели

"анізерську" політику. Ніхто навіть не відважувався в Америці натякнути на те, що Америка готова знов піти війною проти Німеччини, як заїде потреба. Те саме, каже Енджел, можна сказати і за британську політику. Не казали цього навіть тоді, коли вже зачалася німецька, японська, чи італійська агресія. Гостріший тон повзав великі демократії доперна тоді, як агресори загнали вже так далеко, що майже не було нім відвороту. І те, що в 1933 році могло мати успіх і диктаторські стримати, вже в 1939 році було неэффективним. Ось та і нова світова війна, каже Енджел, стала неминуною. Правда, як заключення з Німеччиною кепський договір у Версаю, що, каже Енджел, з економічного боку був нездійснимим, то був ще ратунок в тому, що Ллойд Джордж, Вилсон і Клемансо погодилися, щоб повідомити Німеччину, що на випадок, якщо б вона знов заатакувала Францію, то Англія і Америка підуть знов проти неї. Та з такою пропозицією не погодилися ні в Америці, ні в Англії.

На що те все пригадувати, питає Енджел. На те, бо це ми не дуже нагадує сучасне. Ще нагадує, як то по першій світовій війні Аліянті пішли проти комуністичної Росії, що це допомогло комуністам порости в силу та стати в світі "мучениками" за ідеали. Многі ліберали, покутуючи той "грех", тому тепер постійно голосять, що Росія не може нічого злого зробити та постійно виступають найгірші вчинки комуністів у Росії. Навіть "уряд архангелів", каже Енджел, був би скорумпований таким почуванням, що щоб він не робив, усе є добре, та що ніхто не сміє йому спротивитись! А диктатори, каже Енджел з іронією, назагал не являються архангелами...

Сила сама собою не є загрозою миру.

Енджел каже далі, що в світі панує тепер політика сили. І це довго так буде, що держава будуть опиратися на силу й на свої власні сили будувати свою безпеку. Та така політика сили не мусить зараз бути загрозою для безпеки суспільства. Американська сила, наприклад, цілком не загрожує свободі й безпеці 22 американських республік. А Англія теж, хоч панувала сто літ на морях, не загрозувала нігде розвою демократії й свободи, що видно найкраще по тім, що сталося з її колоніями, що розвивалися у незалежні держави, а ще більше на Ірландії, що навіть відмовилася від участі у війні й обороні Англії. Бо порозуміння Англії з домініями полягає на тому, що Англія рішєна помагати домініям, якщо на них хто напад, у тому переконанні, чи в такій вірі, що вони їй допоможуть, якщо хто на-

пає на неї. Англія не може сказати, що вони мусять помагати. Ні теж не може на них впливати, який вони мають мати уряд, а вже ніяк його не ставляти. Бо чи можна собі уявити, щоб так в Дабліні, в Ірландії, питали Лондон, чи якась там особа в ірландському уряді буде йому приємлива?

Сила для оборони народів, а не для насилья над ними.

Ось ті речі, пише Енджел, треба мати на увазі, коли хочемо жити в спокої в новому світі, в новому ладі, з іншими народами і державами, цілком самостійними, чи сфедерованими. Потуги будуть далі існувати. Далі будуть великі армії й великі флоты. Того не дасться усунути ще довгий час. Та важніше, на що ті сили мають бути вжиті. Отже західні демократії, каже Енджел, вже навчилися, що ті сили повинні бути вжиті в міжнародному житті на те, щоб оборонити право народів жити під такою політичною, соціальною і економічною системою чи доктриною, яка їм до вподоби, та щоб забезпечити їм право вільного вибору у тих справах.

Та в Росії — інакше.

Та так є, що Росія не годиться з таким поглядом, каже Енджел. Росія довгий час навчала свій наріз, що сила Росії повинна бути вжита не на задоволення народом вільного вибору, але на заперечення того права та на насильне приділення їм народом того, що не вони, а Росія вважає добрим і коничним до людського щастя. Росія досі навчала своїх людей, що люди поза Росією живуть під тираніями, та що Росія має тих бідних людей визволити спід тих тираній. Та що гірше, таку науку перебрали від Росії й многі ліві, що живуть в демократіях. Це є ті "п'яті коломи", що працюють проти своїх країв, а для чужого. І це цілком природно, що Росія визискує тих своїх співгромадян, бо так робили би й інші, якщо мали таких своїх прихильників, що даром для них працювали б. А що така поміч практично означає, каже Енджел, то пізнають найкраще по тому, що зискала Росія при допомозі таких прихильників в Естонії, Латвії, Литві, Польщі, Болгарії, Румунії, Мадяріщині, Югославії, Австрії, Чехословаччині, а далі в Китаю в арабському світі й т. д.

Ми тепер, каже Енджел, були свідком, до чого може довести мала група людей-фанатиків, політичних генстерів, як вони дівуться до влади і наберуть сили, бо так було в Німеччині. Скільки народів вони можуть поневолити! І то не тому, що німці були сильнішими від усіх других, а тому, що ті другі були розеднані, бо сили свободи були розбиті. І тому Гітлерови вдавалося його діло, а

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературній Конкурсі У. Н. Союзу).

23)

(Всі права застережені)

— "Шюр" — відповів той похмуро, з під чола оглядаючи подорожного.
— Ну, то й добре, — Безхатний зрадів. І без хороводів попросився наніч вже по українці.
— А ти звідки? — спитав господар підозріло.
Безхатний пояснив.
— А куди ти йдеш?
— До того й того. На дорозі, знаєте, змочив дощ, а поки зайду, там вже спатимуть.
— А чогож ти туди йдеш?
— До роботи.
— А що ти в нього робитимеш?
— Штукуватиму! — відповів вже поденеровано.

— А в когоч ти робив? Безхатний відповів.
— А як тебе зовуть? Безхатний і це сказав, додавши, що свої літа, де родився, чи має братів і сестер, коли приїхав до Канади, сказав, що це нехотаний, — і думав, що фермерська цікавість вже напеліт заспокоєна. Але помітив, бо старий почав знов:
— А кудиж ти йдеш?
— Дядьку, виж про те вже питали! От скажіть, чи можна у вас переночувати, бо як ні, то я піду собі далі!
— Та... Хати не пережеш! — бовкнув старий по довший надузі.
— Пішли в хату, ту старосвіт-

ську. Два здорові хлопці і не слабіша від хлопців дівка, певно діти, грали в карти. Мовчки, не відповівши на Безхатного привітання, допитливо уставилися на нього очима. В хаті не було ніякої окраси, навіть образу.

— Це якийсь чужак попросився наніч, — пояснив дітям господар.

На двох осліпцях у кухні постелили Безхатному старих плаців і він ліг. Ліг у кухні й господар. Чужакові певно не довіряв, боявся, щоб ніччу чого не потягнув і не зник, чи що? Чого тільки він за ніч не наговорив! Найбільше нарікав на духоборів. — Дадуть — казав — подорожному якусь вечерю, на рано тарілку овсянки, пару яєць, горня кави й докодають заплатити. Хоч п'ять центів, а такі заплатити треба... З мови Безхатний здогадувався, що господар є буюківцем, а буюківці безбарабеш.

Господарі за х од жувався снідати, як Безхатний зібрав-

ся. Він не вечеряв і мусів голодний відходити. Попрохати його на снідання господаря не приходило в тяжку. Подякував Безхатний за нічліг і, пригадуючи вчорашні нарікання, запитає сміючись:

— Скількиж вам дати за нічліг, господарю?

— Та! — зауважив старий.

— Скільки ласка! Виж не вечеряли в нас і не снідаєте...

— Чи двацять центів вистає?

— Буде досить...

Безхатний виняв четвертака й положив перед господарем.

— Ой, — той забіжкався.

— Я бо якраз не маю п'яти центів вам дати!

— Нічого, не гризться!

— Заспокоїв фермера. — Це, дядьку як заїдете до Ріджай-

ніа, то за цих п'ять центів горня кави за моє здоров'я випете.

Господар забув собі щось під носом, — порозумів на-

смішкю, — та Безхатний почув, що саме. Йшов і прися-

гався у таких типів нічого не просити школи. За дві години знов вивхався з переохисими снопами у брата свого роботодавця.

VII.

Настав час молочення, тої найтяжчої, — як чув Безхатний в краю від поворотців з американського континенту, — роботи в Канаді. Коли б не довгі години, не вечірня темрява, то робота сама по собі не тяжка. Вставали півп'ятою раню, кормили й чистили кошей, а перед шестою снідали. У інших фермерів у шестій уже кінцита робота в полі. З сумлінними робітниками, хоч робота одноманітна, нудна, все таки працювати добре. Тільки не всі робітники слабують сумлінністю. Інший настрімлює снопи як будь і здозв'я поперек, кине зо два-цяць наверх, щоб самому до дна не провалитися й гонить чим дум до молотарні. Там часом півгодини відпочиває, бо застає повні вози. Черги коло-

машини додержується гостро, і змилити, а ні суди Боже.

Сумлінному робітникови зовсім не те. Він укладає снопи, як належить і набирає їх два рази стільки, що ті перші. Так само, два рази довше скидає їх у машину. Відпочивати йому не приходить, коли й прийде, то мінута, дві. Остання година брати снопи вночі, коли вже темніє. Кожний безсумлінний тип старається заїздити там, де густіше купи, залишає по дві-три купи снопів у ряду, а комусь же треба їх вибирувати. У день нагядає хто бід від го-сподарів, то робітники придержуються якогось порядку. Ввечері, коли ніхто не бачить, братва не аби як маніпулює на полі і коло машини. Схрещує снопи, забуває ножі, або й ще гірше. Обізлений робітник захає у сніп підкову, ку-сень заліза, такий сніг попадає під ножі у "фідери" і раптом ... ррраз... загіркотіло й затріщало. У нутрі машини

ломляться деревляні планки, гнються залізи, шербляться ножі. Вкипена річ таракотить по машині, бо ніщо не в силі викинути річ у трубу. Робота мусить застанувитися, тратиться час і гроші на напругу. Буває, що й пасаю полопають. Чіпатися ні до кого не можна: снопи скидають з двох возів одночасно, — ну і вгадай, який той приспосіб? Між знов приспосібити і добрий сусід, всяко буває. Трапляються каргидні вчинки, трапляються й нещастя, то з кінцями, то з робітниками. Кінь, молодий особливо, буває головою скалічений, ноги поломлені. Робітник, притрапляючися, попадає під ножі у "фідери", паси руку відорвуть, або й заведе великий час розірвавшись.

(Дальше буде).

ЯКЩО БАЖАЄТЕ ДІСТАТИ ТАКЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКЕ БУЛОБ ПОВНЕ ТА МОДЕРНЕ, А ЗА ЯКЕ ТРЕБА ПЛАТИТИ НИЗЬКУ ОПЛАТУ, ТО ОБЕЗПЕЧИТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ СОЮЗІ

Труднощі визволення країн

З якими труднощами приходиться боротися державам, щодня визволенням з німецької неволі, показує приклад Норвегії. Ледь кілька тижнів минуло з часу, як до краю вернувся норвезький уряд з вигнання, ледь мав він час розглянутися по краю й видати перші заходи, а вже в цілім країні зчиняється буря протестів проти нього й його заходжень.

Притокою до цього обурення було зарядження норвезької дирекції контролю цін. У видах цін дирекцією зарядження говориться передусім про розміри цієї контролю. Отже уряд контролю мав би право серед тих умов, які він вважає надзвичайними, робити всякі можливі заходи, потрібні для здержання цін та приходів на певних рівнях. Він мав би дати право обмежувати продукцію й розділ всякого товару, словом контролювати всю економічну діяльність з ціллю обмежити нездорову конкуренцію та здержати інші некорисні тенденції, як також в інші способи причинитися до привернення нормального економічного життя.

Каже дирекція далі в своїх перших зарядженнях, що вона мала би право заборонити ввезення певних товарів, або обмежити цю продукцію до певної міри. Вона мала би мати право наказувати фабрикантам продукувати певні товари та призначувати, під якими умо-

винами вони мають вести продукцію, себто кількіска вони мають рахувати за свої товари. Вона мала би мати право постановляти, яких нових фабрик треба та які існуючі фабрики треба би здержати перед дальшим поширенням.

Декрет також уповноважує уряд домагатися від деяких фірм спеціальних податків з ціллю урегулювання цін. В ще інших уступі декрету говориться, що „як яка фірма добилася занадто високих зисків, тоді частину зисків, яку признається неслухною, уряд зможе сконфіскувати“.

Норвезька преса тепер піднімає протести з приводу цих заряджень, які вони називають не зарядженням, а законом Тагарда, від імені начальника дирекції контролю цін. Найбільше виступають проти цих заряджень консервативні газети, називаючи їх петлею на економічне життя норвезького народу. Кажуть вони, що встановлення цін урядом задушить зовсім приватне підприємство. Вони називають Тагарда диктатором, а дух його заряджень тоталітарним. Вони кажуть просто, що Тагард іде в своїх тоталітаризмі ще далі, ніж ішли німці та Квіслінг.

Ці протести тим замітніші, що дирекції для контролю цін товарів існували в Норвегії ще від першої світової війни.

ПОШУКУЄМО
437 ЖЕРТВОДАВЦІВ по \$100НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ“
НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ
ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода“, орган Українського Народного Союзу, садома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенності в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участі в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як \$100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи“ на допомогу українським жертвам війни зложили:

- 62) Українська православна автокефальна церква св. Володимира в Нью Йорку \$100.00
63) Константин Шпікула, Філадельфія, Па. 100.00

Разом \$ 200.00

Разом \$6,300.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто доларів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу“, на таку адресу:

СВОБОДА

Р. О. Box: 346.

Jersey City 3, N. J.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Гідно вшановано Свято Матері.

Старанням 26. від. Союзу Українок і Сестрицтва Непорочного Зачаття відомо, що на справді величаво Свято Матері в неділю 20. травня в салі Української Хати при Грейлінг вулиці.

Ще заздалегідь публіка виповнила салью по береги так, що не всі мали нагоду бути учасниками. Програма складалася з 3 частин: Концерту, вистави „Великдень на Україні“ і забави з танцями. Концертну частину виконав вірцево хор ім. Ів. Котляревського під орудою Д. Атаманця. Хорові продукції обняли: Американський Гімн, „Христос Воскрес“ і „Ангел Воляше“.

зокрема ще тому, що мав всюди своїх прихильників, квізлінгів.

А далі такий приклад: От формується демократичний блок західних країн, скандинавських, Голандії, Франції, Бельгії, Британії — для спільного забезпечення. А в Дранції комуністи проти цього, бо, мовля, таке забезпечення буде неприемне для Росії! Знають, що не інтерес краю рішати, а просто те, як на це глядить Росія. А в очах Росії тепер уже навіть Швеція і Швейцарія вважаються як не фашистськими, то півфашистськими країнами!

Сказати Росії отверто, на що ми рішені.

Ось це є ті всі факти, які, на думку Енджеля, треба видивити, над якими треба розвести дискусію, бо вони заважують від.

визанку Великодніх Гагілок; дует арії з опери „Вій“ виконав панною Т. Шандак і панною В. Мозола викликав справжнє захоплення і своїм виконанням і прегарними голосами співачок. Їм акомпанювала на фортеп'яні учителька Яремчук Горман. Панна Шандак виступила ще з окремим пречудним супроводом сольом при тимсамім дострою.

Окремою точкою була гра на фортеп'яні, наперед 8-літньої піяністки Олени Андерсон, до котрої після першої точки („Джолі Галідей“) прилучилася її мама пані С. Андерсон і обоє разом відіграли дует „Гені Фишер Бой“.

Милою несподіванкою для всіх був виступ учениць української школи (Петруся Золі,

на нашому відношенні до Росії. При тому не треба виходити з такого заложення, що обговорювання таких фактів є для Росії образливим. Зате треба лібералам, що то відомі з поступових думок, ось такі справи ясно видивити і висказувати щодо них свої гадки: спокійно, розважно, позитивно. Треба сказати Росії просто, отверто й ясно, що нам не подобається, та що ми думаємо робити, якщо вона не змінила свого поступовання.

Але що ми втаємнило рішені думаємо в такому випадку робити, якщо Росія не зміниться? Таке питання ставить Енджел при самому кінці. І каже, що якщо ми не хочемо повторити давніх помилок, а бажаємо спинити нову катастрофу, себто третю війну, то ми повинні завчасу дати на це ясну відповідь.

Father's Day Party

at ODD FELLOWS HALL

W. WARWICK, R. I.

SUNDAY, JUNE 17th, 1945

AT 3:00 P. M.

Просимо прийти з ближчих і дальших околиць та гарно забавитися при добрій оркестрі. За добру забаву ручитись

Комітет Церкви св. Іоанна Хрестителя в Провіденс, Р. Ай.

Соня Дидів, Агафія Федюк, Катерина Рубаха), які тримали в руках квітки рожі і прегарно віддєкаювали поему „На День Матері“, а потім відспівали квартет „Величаєм тебе Мамо!“ Цей виступ підготували учительки, Сестри Василіанки. Акомпаніювала на фортеп'яні талановита учениця Доррес Андрус.

Вступну промову в цій частині виголосила голова сестрицтва пані А. Мудра, деклямацію віддала Е. Білик, а святочний реферат про „Значіння матери“ виголосив запрошений гість з Віндзор, о. Осадець, якого привітали виступом із незвичайною увагою.

У другій частині побачила публіка виступ вистави „Великдень на Україні“ дуже дбайливо підготовану диригентом і режисером Д. Атаманцем. Ролі у виставі вміло виконали пані А. Деман і панні: Т. Шандак, В. Мозола, С. Гуменчук, А. Мисків, а мужеські ролі віддали якслід: М. Кулінич, Д. Ковальчук, Е. Заблоцький, М. Івасів, П. Шавінський, Куліничий і Крукпа, Гурт хлопців і дівчат, які виводили на сцені гагілки біля церкви своєю веселою поведінкою і рухами захоплювали глядачів. Гр. І. Рунько дуже подбав за те, щоб характеристика випала як найкраще. Зогляду, що гагілки є злучені з важним святом, вони дуже надаються на Свято Матері. Кінцеве слово сказала підписана. Товариська забаву затигнулася після вистави до пізньої ночі.

Треба завважати, що це свято випало удачно під кожним оглядом і стане заохотою для інших доложити праці до такої ж.

СОНЕЧКО

збірка ілюстрованих віршків та казок для дітей.

Надається дуже добре на дарунки для шкільних дітей.

Ціна 35 цент.

Замовлення wraz з належністю слати до:

„СВОБОДА“

Р. О. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою.

РОБІТНИЦІ І РОБІТНИКИ

Як шукаєте за працею, або хочете змінити цю, що тепер маєте, на кращу, то зголосіться до тих підприємств, котрі подають оголошення за робітницями й робітниками в „Свободі“. Зголошувачі у них скажіть їм виразно, що ви читали їхні оголошення в нашій газеті.

ких імпрез на будуче.

Чистого доходу з імпрези було \$680. На підставі ухвали обох організацій, що улаштували святі розділено так: Половину, на бажання сестрицтва, призначено на будову нової української школи, в Гемтремку, а другу половину, на бажання від. 26. С. У. А., призначено на домітку для американських ветеранів українського роду, яку мають побудувати в парадіальній парку. Окремо ще зібрано на допомогу українцям в Європі \$25, які передано касієрові місцевого комітету, гр. Заблоцькому.

Катерина Хомяк.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Ратуємо нещасні українські жертви війни!

На північній мітингу Бр. св. Арх. Михайла, від. 142 У. Н. Союзу, між іншими справами порушено також справу допомоги нещасним жертвам війни на українських землях, а також і тих бідних скитальців, яких ворог вигнав з рідної хати. По короткій річевій дискусії на

японці чваняться, що вони готові долати сто років, як буде потрібно. І вони так думають!

ТЕПЕР залежить від вас — від всіх — збільшити силу Америки і в цій Великій 7-мій Военній Позичці показати японцям, що в дійсності їх дні пораховані, купуючи так багато бондів, як лише можете.

ВСТУПАЙТЕ ДО ЛЕГІОНУ ПЕРЕМОГИ

Ви станете членом почесної групи ЛЕГІОНУ ПЕРЕМОГИ, купуючи один або більше \$1,000 Серії Е Военних Шадних Бондів по ціні \$750 за бонд, або продавши іншим десять \$1,000 Бондів вчасі кампанії 7-мої Военної Позички. Про деталі довідатесь у вашому локальному банку або в офісі вашого Военного Финансового Комітету.

Це оголошення оплачене групою патріотичних Ньюйоркських Бизнесових Організацій для WAR FINANCE COMMITTEE FOR NEW YORK

БУДЬТЕ на зв'язі „Робітники Вітають Могутню Сему Военну Позичку“, в Централ Парк Молл, в неділю, 17-го червня, від 2-го до 5-го години пополудні. Будуть зірки сцени, екрану і радіо. Промовлятимуть Генрі Моргант (мол.), мейор Ла Гардія, Вільям Грін і Філіп Моррей. Предсідником буде Фредерік В. Гейл.

внесення члена Р. Слободяна, піддержане членами Д. Гнатюком і М. Костів, прийняв всіми голосами ухвалили вносити до каси відділу суму \$100, і вислати до „Свободи“, що й зроблено. Рішено теж звернутись через „Свободу“ з проханням до інших відділів У. Н. Союзу в Елизабет, щоб також і вони, по прочитанні відозви з головної канцелярії У. Н. Союзу, поєднали зі своїми жертвами так, щоб і наша Союзова

Громада в Елизабет постави від. 142 У. Н. С.: Яцко Лещак, лася достойно і гідно теж і тій предс.; Петро Плат, касієр; благородний акції. Петро Остапчук, фін. секр. Ми-За Уряд Бр. св. Арх. Михайла, хайло Юстин, рол. скар.

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА! УКРАЇНСКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРИ 334 ІСТ 14-тій УЛ. В НЬО ЙОРКУ влаштовує ВЕЛИКИЙ ПІКНІК В НЕДІЛЮ, 17. ЧЕРВНЯ (JUNE) 1945 РОКУ В ПАРКУ: THE MARLE GROVE, 46th Avenue & 160th Street, Flushing, L. I.

Парк відчинений від години 10-тої раню, Періоржана Оркестра Івана Семана призначатиме до танців. Багато гарних несподіваних чекає всіх.

Direction to the Park: From New York City: Take I.R.T. Subway to Grand Central Sta.; or B.M.T. to Times Square Station and change for Flushing Trains. Get off at Main Street Station then take Rosewood-Jamaica-Holles or Queens Village Bus. All Buses stop at the door. From Brooklyn: All „L“ trains to Queensboro Plaza Station, change to Flushing trains, then take Bus to Park.

Пановні Громадяни! Щиро запрошуємо Всіх Вас прийти на цей „Перший Пікнік“, який улаштує Українська Православна Громада, Високо щиро Вас просимо відношення, тому японці численно на численну участь. Просимо також брати організації і Хвалить Товариства заохотити до нас численно, за що вже наперед щиро дякуємо. Всіх Вас вітає Пікніковий Комітет.

ЧИТАЙТЕ! — УВАЖНО!
РАЧЕСТЕР, Н. Й.!

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА, ЩО

УКРАЇНСЬКИЙ СУСПІЛЬНИЙ КЛЮБ СВ. ІОСАФАТА

устроює:

„ФАДЕР ДЕЙ“

В НЕДІЛЮ, 17. ЧЕРВНЯ (JUNE 17, 1945)

в годині 3. пополудні

НА WILSON STREET.

Тікет \$1.00. — Просимо всіх Батьків до участі. Всюй прихід призначений на БУДОВУ ШКОЛИ.

Також подаємо до відома всім Рачестерським Громадянам, що

ПІВРІЧНІ ЗБОРИ

УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬНОГО КЛЮБУ СВ. ІОСАФАТА

відбудуться:

В НЕДІЛЮ, 24. ЧЕРВНЯ (JUNE 24, 1945)

точно в год. 2:30 пополудні.

Просимо всіх Громадян, котрі дали Добровільну Жертву на будову Галі Парохіальної, прийти на ті збори, де почуєте важну справу. Бо хто не прийде, тоби потому не жадувався, що не знав, яка ухвала перейшла!

В. Колданський, предс.

А. Мельник, кас.

Ф. Голод, секр.

УВАГА! СКРЕНТОН І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СВЯТОГО АРХИСТРАТИГА МИХАІЛА, В СКРЕНТОН, ПА., при ласкавій співучасті: Українсько-Американського Горожанського Клубу, Церковного Хору, Церковного Сестрицтва, Материнського Клубу, Братств і Товариств

— влаштовує —

ВОСЬМИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

В НЕДІЛЮ, 17. ЧЕРВНЯ (JUNE 17, 1945)

В ROCKY GLEN PARK, SCRANTON, PA.

До ласкавої участі запрошуємо братів-українців: з Оліфант, Вилке-Бері, Нантикок, Майнерсвил, Тейлор, Па.; з Джонсон Сіті, Бінгемтон, Н. Й., і інших місцевостей.

Українці! Ми щиро прохаємо ВАС, прийти на наш „ВОСЬМИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ“ на веселу забаву, на щиро розмову у величавому парку.

Комітет Восьмого Українського Дня.

УВАГА! КЛІВЛЕНД І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО

2280 W. 11-та Вулиця в Клівленді, Огайо

— буде обходити —

ДВАЦЯТЬЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ

СВОЙОГО ІСНУВАННЯ

В НЕДІЛЮ, 17. ЧЕРВНЯ (JUNE 17, 1945)

Архирейську Службу Божу при асеті доокочлиних священників та бувших оо. Парохів відіравити. Високо-преосвящений Владика Іоани ТЕОДОРОВИЧ.

Початок Служби Божої в годині 9:15 раню. По Службі Божій буде Молебень за здоров'я та щасливий поворот наших воєнних домів. Потім Мале Волосваття.

ОБІД-БЕНКЕТ з добірою музикою буде влаштований в Укр. Народ. Домі, 2253 W. 14. вул., в 12:15 попол. Просимо всі Організації з Клівленду й околиць, і всіх Братів-Сестер українців прийти на наше Велике Свято й разом з нами порадіти нашою радістю.

Яків Павлович, предсідник
Міх. Саварик, секретар
о. Д. ЛЕШИШИН, парох

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—Bureau 4-0237—Bureau 9-0582

WAR MANPOWER COMMISSION EMPLOYMENT REGULATIONS

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Суттєві робітники обов'язані мати посвідчення, що вказує на розпорядок роботи. При переміщенні до менш суттєвих робіт мусять мати крім цього дозвіл «Юнайтед Стейтс Емплімент Сервіс». Критичні робітники потребують те обох посвідчень.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

МУЖЧИН, БЕЗ ВПРАВИ
до легкої фабричної роботи
WMC правила захвоюємо
Spratt's Patent Ltd.
18 Congress St., Newark, N. J.

ХЕМІЧНИЙ ОПЕРАТОРІВ

до хемічної фабрики
виробляють пластичні покриття
для еропланової Кампанії
Добра платня, постійна робота
U. S. E. S. правила захвоюємо
NATIONAL SOLVENT CORP.
215 Bayview Street
Elizabeth, N. J.

Дівчата — Портерів
Насова прачка, прийомні умовини,
Харчі і уніформні діам.
Sears Roebuck & Co.
12 St. & Hudson Bldg., Union City, N. J.
W. M. C. правила захвоюємо

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

Дівчата — Портерів
Новоїм забезпечення. Приймий роб.
умовини. Харчі і уніформні діам.
Sears Roebuck & Co.
Hackensack, N. J.
W. M. C. правила захвоюємо

ПОТРІБНО МУЖЧИН І ЖЕНЩИН

ГОТЕЛІВІ РОБІТНИКІВ
Жінок і Мужчин
Добра платня—Вік не обмежений
Не треба досвіду — У всіх департам.
KNOTT HOTELS
Free Employment Service
234 7th Av., bet. 22 & 23 Sts., N.Y.C.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА...
КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩОБ НЕ ВСТРІГНУТИ В БО-
ЛОТО АЖ ПО САМУ
ГОЛОВУ!

Іду минулої неділі до церкви і зустрічаю по дорозі хлопців, що роздають летючки, які закликають прийти в неділю 17. червня на віче в Нью Йорку, на якому головний реферат має виголосити о. д-р Володимир Клодницький, український православної священник з Ньюарку, мій добрий знайомий. Прочитавши, хто підписаний як комітет, що скликає віче, я відразу зорієнтувався, що то буде за віче. Це віче кинути тих «оборонців», що їх дали баламутити «Громадський Голос», що не є жадним «громадським» голосом, а тільки голосом бунтосного скрептонського редактора, д-ра Володимира Левицького, що то перейшов на комуністичний бік.

Та властивою причиною, що спонукала мене про це написати до «Свободи», є ще інше. А то те, що на споді летючки аранжери дозволили собі перекрутити український національний гімн «Ще не вмерла України» на такий спосіб:

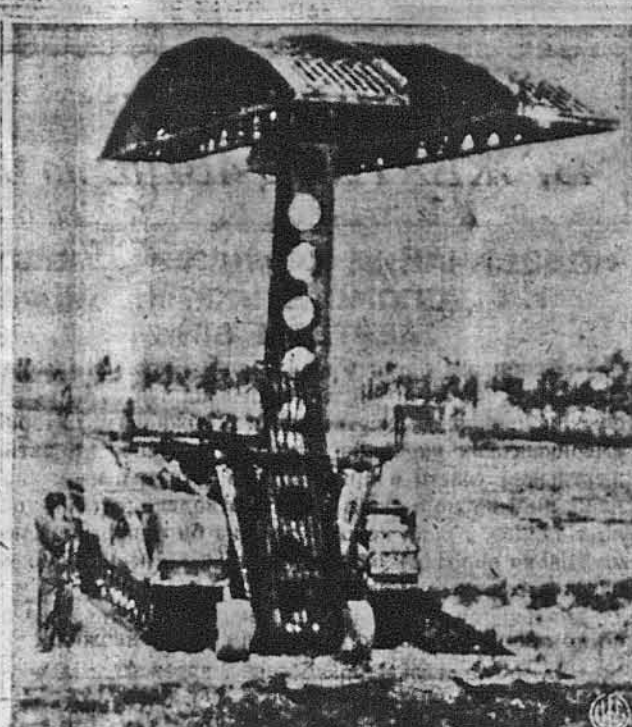
Вже воскресла Україна і Слава
і Воля
Вже нам браття молоді пошестіла
доля
Звесьні наші вороженьки, як роса
на сонні
Народ-самий господарем у своїй
стороні!

Як відомо український національний гімн «Ще не вмерла України» є виклятий у большевиків. Нові комуністичні симпатки, як отже бачимо, пробувають ще дурити когось, хоч зміненням на їх лад український національний гімном. Та якби не була їхня думка, це є сором, що по тільки літах національного ослідування і поступу це могла знайти у Нью Йорку якась група, що дозволила собі на ганебний вчинок ось такого перекручування українського національного гімну, за який російсько-московський

режим вимордував мільйони українців, теж і при підмочі українських зрадників, яничарів. Не можу ніяк зрозуміти, як о. Клодницький, бувший воєнний і старшина Української Галицької Армії і священник Української Православної Автокефальної Церкви, яку так нищили большевики, міг опинитися у громадській такій люді, що дозволяють собі на кинути з національного гімну. Тим більше — а тут покликуюся на деяких урядників з укр. прав. церкви з 14. вул. в Нью Йорку, як на свідків — що деякі особи, що підписані на летючці, запитані, відказувалися від того підпису.

У який же отже болото лізете отче Клодницький? Як Ваш го бється кохуюче серце, коли всі іскри зливаються в полуміння, коли здається, що сфінкс розгадавший вже — і тоді навіть...

...І тоді навіть навіть чорним клубком котиться в грудях моїх болісний і гордий покрик: — А я... самотний! — М. Коцюбинський.

ОДНА З ТАЙН, ПРО ЯКІ НЕ БУЛО МОЖНА ДОСІ ПИСАТИ. Цей образок представляє британський теніс, що везе майже готовий міст, який треба тільки перекинути через річку. Його вживано дуже часто, але кореспондентом не вільно було про це згадувати. Та тепер уже можна.

ЖАРТИ

Пощо видумали пікіньки?

Давними часами жінка, зинжена домашнім життям, заохочувала свого чоловіка, щоб вибрав трохи поза рідний дім і там десь у печері над ставом, відпочив на свіжому повітрі. Тоді пригдували собі люди, як то їх предки в перелісних часах ловили звірину і лежали в печерах для прохачування.

Тепер буває інакше. Як жінка запропонує чоловікові, щоб він пішов з родиною на пікінь, вона наварить та напече харчових припасів тільки, щоб і три родини могли прохачуватися. Тоді ціла родина бере те все на плече і йде шукати місця, де можна розложити табор. Звичайно посилають батька на звідини. Він пробує тут, то там, але всюди повно таких самих, як і він.

Вкінці, змучений зашпорюється на якийсь корінь, паде з ніг і кличе родину. «Тут будемо пікінькувати, бо вже нема де!». Родина розкладає сесиди, випиває каву чи молоко і спочиває серед якоїсь гушавини під проміннями печуючого сонця. Ледви попили, а батько кличе: «Досить цього! Ходімо домі, бо спечемося!». Приходять домі, а батько радується, що має рідний дім і має де відпочати по пікіньку.

приятель скажу Вам, що Ви вже залізли по коліна в болото з своєю політикою, а тепер то вже хочете влізти цілком з головою. Ради Церкви і тої Української Галицької Армії, в якій Ви боролися проти московсько-большевистського таляцького нападу на Україну, зійдіть з мильної дороги, а йдіть разом з народом, з своєю Церквою. Це відзивається до Вас Ваш приятель, такий як і Ви бувший воєнний Української Армії.

Микола Близнак,
Нью Йорк, Н. Я.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СТЕФОРД, КОНН. — Пірні збори Бр. св. Арх. Михайла: від. 350, відбулися в неділю, 17. червня, в годині 3. пополуночі, в церковній галі св. Юрія. Просимо місцевих і позаміських членів і членів прийти на збори, бо буде звіт контрольній за 6 місяців. — В. Карній, пр. В. Блашук, кас.; І. Михайлович, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорожська Сп. від. 206, відбулися в неділю, 17. червня, в годині 7. вечір, в церковній галі св. Юрія. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо будуть важкі справи до обговорення і подолання. — І. Кокотський, секр.

НЬО ЙОРК, Н. Я. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбулися в суботу, 16. червня, в 8. год. вечір, в церковній галі св. Юрія. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо будуть важкі справи до обговорення і подолання. — М. Ликтей, секр.

Перед самою війною прийшла у Львів книжка, який подібний в українців ще не було, та яку критика писала знаменитою щодо змісту і мистецького видання. Є це книжка про життя і діяльність великого артиста-співака, що прийшов з білоруської хати, а дійшовши в світ до слави і мистецтва, постібно пам'ятав як за бідну хату, так і за свій бідний наряд. Тою книжкою є:

Олександр Мишуга

(МИСТЕЦЬ І ЛЮДИНА)

Львів, 1938. Сторін: 208. Ілюстрації: 60.

Ціна \$2 в книгарні «Свободи».

«Великий тенор з розумом і характером» — такий є наголовок критики про згадану книжку в львівській «Ділі» з 2. жовтня 1938. Книжка «надихає культурою» про того, що належав до рідних співаків, а між тенорами до вишнєтнів, бо по нуді серед слави і мистецтва, не втратив своєї духовної рівноваги і здорового розуму! І прийшов найкраще з тої ролі, що виконував на сцені й з тої, яку викладав з життя з несподіваними обставинами.

«Господи! Я не знаю, що зі мною сталося. Я забув, де я і хто я, не знаю, чи не спілю людський, чи якийсь музика небесна, дух мій в грудях заперло, серце перестало бити, мене не було...», так описує письменник Богдан Лепкий у цій книжці свої враження, як перший раз почув на концерті співа Олександра Мишугу в пісні «Там на горі явір стоїть».

ТАРЗАН, ч. 1193. Найподібніший з подох.

Гітлер сильно перелякався, як Тарзан схопив його. Але в своїй гордості, він цього не показав по собі.

«Що за іронія». Він сказав, «щоби я, переможець мільйонів, міг упасти жертвою малюлюда».

«Ти ще нижчий, ніж малпа, ніж якийсьбудь звір з джунглі», відповів Тарзан з погордою.

Його пальці затиснулися на горлі Гітлера, і він сказав: «А тепер я тебе знищу».

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михайла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що пірні збори відбуваються 17. червня, в 2. годині пополуночі, в галі парохіальній, 803. Фронт ул. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо важкі справи до подолання. Уряд дасть звіт за 6 місяців і буде розданий чеків дивидендів від У. Н. Союзу. За уряд: П. Митковський, прес.; І. Рудаківський, кас.; І. Федорак, секр.

НЬО ГЕЛВЕН, КОНН. — Пірні збори Тов. Любів, від. 370, відбулися в неділю, 17. червня, в церковній галі, 127. Парк ул. до скінчення підтримки в церкві. Винаємо всіх членів прийти на ці збори, бо є багато справ, котрі кожному треба подолати. — П. Воланік, прес.; О. Гіш, кас.; М. Саміра, секр.

ПОНКЕРС, Н. Я. — Тов. Подільська Сп. від. 8, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбуваються в неділю, 17. червня, в галі св. Юрія. Просимо всіх членів прийти на означений час. Просимо винести в членів У. Н. Союзу як старших так і дитин. Діти можна винести і на \$1000 за оплату \$1.54 на місяць через 20 років. Зголоситься до секретаря збори на збори: І. Савицький, прес.; А. Скопченко, кас.; І. Маркович, секр. 46. Найварг Ав., Caritret, N. J.

ПАСЕВІК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбуваються 17. червня, в галі церковній, 47. Гови Еле, в 2. год. пополуночі. Винаємо всіх членів прийти на ці збори, бо будуть важкі справи до обговорення і подолання. — Н. Сметана, прес.; В. Бродський, рек. секр.; М. Табачук, фін. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорожська Сп. від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбуваються в неділю, 17. червня, в годині 2. пополуночі, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на означений час. Просимо винести в членів У. Н. Союзу як старших так і дитин. Діти можна винести і на \$1000 за оплату \$1.54 на місяць через 20 років. Зголоситься до секретаря збори на збори: І. Савицький, прес.; А. Скопченко, кас.; І. Маркович, секр. 46. Найварг Ав., Caritret, N. J.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Пірні збори Тов. Укр. Сп. від. 170, відбулися в неділю, 17. червня, в годині 7. вечір, в У. Н. Домі, 181-183. Фронт ул. Косяний член повинен прийти на збори і почути звіт за перших 12 місяців і є надзвичайно важкі справи до подолання. Членів, котрі не запланували складок, будуть сусуповані. Просимо принести знайомих і оповісти в членів У. Н. Союзу. — Т. Накочетний, фін. секр.

Всі ЧАСТИ ДО НАПРАВИ ПЕЧЕР
вуглевих, газових, нафтових, отримав парову і гарячу воду, як також усеї нові печі може дістати в
STOVE MFRS CORP.
182-186 Mulberry St., Newark 1, N. J.

МИРОН ЛИТВИН
І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
801 SPRINGFIELD AVENUE,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
і місце
ОБСЛУГОВУЄМО В ПЕРТ-АМБОНІ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: PERTh Amboy 4-4646

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
заяржає погребам по \$150
ціні так низькій як
ОБСЛУГОВА НАРІКАША.
JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 6th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Займається похоронами
в БРОКЛІН, БРОКЛІН, NEW
YORK І ОКОЛИЦІ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-6448
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MILkton 9-6877

To the People of this Community

June may seem an inappropriate time to talk about Christmas. Something happened last Christmas, however, which needs reporting again in view of the imminence of Father's Day. Newspapers polled all the Santa Clauses in town to find out what children sought most as a gift.

The top request was "send daddy home from overseas." Sentimentalists may squeeze a tear out of this story. You would be more helpful to Santa by buying extra War Bonds today. Sentiment and tears have their place but War Bonds are really working on the transportation problem. You'd search far to find a better way to observe Father's Day than by buying extra War Bonds and doing your part to make the 7th War Loan mightiest of all. War Bonds will be the good providers of the future for the millions of war boys now being reared for by millions and millions of youngsters not only at Christmas but every day.

THE EDITOR